

Voorstel van resolutie over de discriminatie van volle en halve wezen door de invoering van het groeipakket

van Ann De Martelaer, Celia Groothedde en Johan Danen

Vlaams
Parlement

2019

Algemene KINDERBIJSLAG wet

GROEIPAKKET

Overgang van kinderbijslag naar groeipakket voor halve en volle wezen vanaf 01/01/2019

	0 tem 5	6 tem 11	12 tem 17	18+	
Basisbijslag	93,93	93,93	93,93	93,93	AKBW
Leeftijdsbijslag		16,36	24,92	28,72	
Totaal	93,93	110,29	118,85	122,65	
Wees AKBW	360,83	360,83	360,83	360,83	AKBWEZEN
Leeftijdsbijslag		32,63	49,86	63,4	
Totaal (halve en volle wees)	360,83	393,46	410,69	424,23	
Halve wees	244,8	244,8	244,8	244,8	GROEIPAKKET
Volle wees	326,4	326,4	326,4	326,4	
Halve wees	-116,03	-148,66	-165,89	-179,43	
	32%	37%	40%	47%	≠
Volle wees	-34,43	-67,06	-84,29	97,83	
Halve wees	244,8	244,8	244,8	244,8	SOCIALE
sociale toeslag	51	51	51	51	
Totaal	295,8	295,8	295,8	295,8	
≠ wezenbijslag AKBW	-65,03	-97,66	-114,89	-128,43	LAG
	18%	24%	27%	30%	

Kinderbijslag

~~360,83€ +~~

~~Leeftijdsbijslag 6,12,18j~~

Groeipakket

163,20€ + 81,60€

= 244,80€

HERPARTNEREN van weduwen en weduwenaren

www.statistiekvlaanderen.be

- ❑ In Vlaanderen is ongeveer **3%** van de volwassen mannen en **11%** van de volwassen vrouwen verweduwd
- ❑ **Minder dan één op de vijf leeft anno 2019 samen met een nieuwe partner** (gehuwd of ongehuwd). Van de weduwnaars leeft 20% samen met een nieuwe partner, bij de weduwes is dit nog minder: slechts 18%.
- ❑ Als we focussen op de jonge verweduwden mét kinderen, zien we dat ook hier amper 18% samenleeft met een nieuwe partner. De overige **82% is dus alleenstaande** ouder.
- ❑ Hier tekent zich een duidelijk genderverschil af tussen vaders en moeders. Van de **vaders leeft 22%** samen met een nieuwe partner, terwijl dit van de **moeders slechts 17%** is.
- ❑ Van de verweduwde alleenstaande ouders (onder de 60) heeft ongeveer de **helft 1 kind**, de **andere helft heeft 2 of meer kinderen**.

De kans om te herpartneren op jaarbasis (hier gaat het over jonge én oudere verweduwdens):

- ❑ Op jaarbasis hertrouwt 0,5% van de weduwnaars en weduwen. 0,5% van de weduwes en 1,3% van de weduwnaars gaat terug samenwonen met een nieuwe partner.
- ❑ Alleenstaande vaders hebben een iets hogere kans om terug te gaan samenwonen met een partner dan andere huishoudens.
- ❑ De kans om te gaan samenwonen met een partner hangt duidelijk samen met de leeftijd. Bij weduwnaars was ze het grootst bij dertigers (15% kans); bij weduwes bij de 25-29-jarigen (12% kans).

De kans om te herpartneren na verloop van 10 jaar (hier gaat het over jonge én oudere verweduwden):

Vertrekpunt onderzoek: alle personen die verweduwd waren in 2009 (ongeacht hoe lang ze dit al waren en ongeacht hun leeftijd). Enkel wie na 10 jaar nog leeft, wordt in rekening gebracht.

IN 2018 :

- Na 10 jaar heeft bijna iedereen nog de burgerlijke staat 'verweduwd' (ipv gehuwd of gescheiden):
- 99% van de weduwen en 94% van de weduwnaars. Dat zegt echter weinig over hoe deze mensen samenleven.

Na verloop van 10 jaar is 21% van de overlevende weduwnaars herpartnerd (5% ook hertrouwd).

Bij de vrouwen is dit een stuk minder. Daar is 9% van de overlevende weduwes na 10 jaar herpartnerd (met 0,6% hertrouwd).

KWETSBAAR voor armoede

armoede indicatoren 2018

Leden van eenoudergezinnen (41,3%) lopen vier keer meer risico dan bijvoorbeeld een gezin met twee volwassenen en twee kinderen (9,8%)

	Mensen met een risico op monetaire armoede (%)	Mensen uit een huishouden dat met ernstige materiële deprivatie wordt geconfronteerd (%)	Mensen (jonger dan 60 jaar) uit een huishouden met een lage arbeidsintensiteit (%)	Risico op armoede of sociale uitsluiting (Europese indicator) (%)
TOTAAL	16,40%	4,90%	12,10%	19,80%
GESLACHT				
Man	15,60%	4,50%	11,20%	18,80%
Vrouw	17,20%	5,30%	13,10%	20,70%
SOORT HUISHOUDEN				
Alleenstaande ouder met kind(eren)	41,30%	16,80%	34,60%	50,50%
2 volwassenen, 1 kind	12%	2,50%	7,40%	13,70%
2 volwassenen, 2 kinderen	9,80%	3,40%	5,40%	10,80%
2 volwassenen, 3 kinderen of meer	25%	5,50%	8,40%	27,20%

IMPACT CORONA

“Voor een alleenstaande moeder met kinderen kan die uitkering van 70% van het deeltijdse loon, nét dat tekort betekenen waardoor het allemaal niet meer lukt. De meest kwetsbaren zijn degenen die al kwetsbaar waren voor de coronacrisis. De combinatie van werk met de zorg voor kleine kinderen is altijd erg zwaar. In deze crisis maken die mensen heel moeilijke tijden door.” Ook flexiwerkers en zelfstandigen kunnen niet genieten van die beschermingsmaatregelen.

(VRT NWS: het coronavirus treft mannen en vrouwen op een andere manier)

IMPACT CORONA

- Stilliggen of vertragen van administratieve dossiers oa:
- Problemen met deblokken gemeenschappelijke rekeningen
- Niet afronden van het schuldsaldoverzekeringsdossier
- Professionele onzekerheid
- Onrechtvaardige groeipakket voor (half)wezen
- Financiële afgrond en angst voor deurwaarders

En ook:

- Ontbreken van professionele rouwtherapie
- Niet kunnen terugvallen op familie en sociaal netwerk

(Uit de getuigenis van Els De Smet)

GETUIGENISSEN

Hilde Abts, 1 zoon en 1 dochter op 19 februari 2020

Doordat Bart in 2019 overleed werden we plots ingeschakeld in het Groeipakket. Onze kinderbijslag werd dus aangepast, verminderd naar de nieuwe tarieven van het groeipakket. Voor ons een verlies van ettelijke honderden euro's per maand, de leeftijdsbijslag valt weg en de wezenvergoeding is ruim onvoldoende om de school en andere kosten van de kinderen te betalen.

Miet Dapper, 1 zoontje op 29 februari 2020

We gaan momenteel niet alleen door een emotionele rollercoaster, maar we zitten ook met een grote financiële kater

U bespaart op het wezengeld 114€ per maand. Voor mij is dat een wereld van verschil

Els De Smet, 3 dochters op 24 april 2020

Iedere dag ben ik bang om de brievenbus te openen. De berg aan rekeningen en betalingsherinneringen groeit sneller dan de poolkappen smelten. Uit zelfbehoud word ik gedwongen om me als een schildpad te verschuilen in mijn schild. Zo durf ik, uit angst voor nog meer pijn en onzekerheid, zelfs niet uit te rekenen hoeveel verlies wij precies 'lijden' met het 'groeipakket'.

INKOMEN

- ❑ Vrouwen verdienen in België per uur gemiddeld 6% minder dan mannen.
<https://statbel.fgov.be/nl/themas/werk-opleiding/lonen-en-arbeidskosten/loonkloof>
- ❑ In Vlaanderen is ongeveer 3% van de volwassen mannen en 11% van de volwassen vrouwen verweduwd.
- ❑ Overlevingspensioen weduwen – weduwenaren: bij overlijden in:
2019: 47 jaar / 2020: 47 jaar en 6 maanden / ... 2025: 50 jaar
- ❑ Overgangsuitkering indien jonger: 2 jaar, combineerbaar met andere inkomens (fiscaliteit)

Het leven zoals het is...

- ❑ Situaties waarbij partner zelfstandige was en weduwe de leeftijd had om in het systeem van overlevingspensioen te stappen. Eigen ziekte uitkering als ambtenaar lag hoger dan het overlevingspensioen (1.500 -800)
- ❑ Overlijden tgv verkeersongeluk, man overleden, vrouw lange periode van revalidatie
- ❑ Overlijden tgv zware ziekte: gewijzigde inkomenssituatie - medische kosten
- ❑ VOLTIJDS WERKEN = nodig - DEELTIJDS WERKEN = maar mogelijk

Impact van het opeens alleen zijn ...

- ☐ Rouwen vraagt energie
- ☐ Kinderen & jongeren: uitstel van rouw, ontwikkelingsfase :
psychologische begeleiding
- ☐ Nieuwe partner niet aan de orde
- ☐ Sociaal netwerk
- ☐ Zorg voor kinderen versus zorg voor financiën

CIJFERS

Half wezen in 2019

- ☐ 2.772 half wezen geboren voor 01/01/2019 + 16 geboren na 01/01/2019 (SV 185 van 6/01/2020)
- ☐ 2.911 halfwezen voor 1.873 van deze kinderen werd een sociale toeslag uitbetaald. (sv 298 van 06/02/2020)

Categorie	Aantal kinderen
Inkomen $\leq$ 30.986,17 euro en 1 of 2 kinderen	1.143
Inkomen $\leq$ 30.986,17 euro en meer dan 2 kinderen	547
Inkomen tussen 30.986,17 euro en 61.200 euro en meer dan 2 kinderen	234

- ☐ Besparing van 32 miljoen € deze legislatuur

Volle Wezen

- ☐ 137 kinderen geboren voor 01/01/2019 werden in 2019 volle wees
- ☐ Sociale toeslag is afhankelijk van het inkomen van de persoon/personen bij wie het kind woont
- ☐ 34 kinderen kregen een sociale toeslag

Vanuit het KIND-perspectief

- ❑ In 2019 waren er 92 kinderen die half wees waren voor 01/01/2019 die volledige wees werden na 01/01/2019: zij blijven binnen de Algemene Kinderbijslagwet.
- ❑ Half wezen geboren voor 2019, wiens ouder nadien een nieuwe partner had, verloren hun wezengeld. Wanneer deze ouder na 2019 opnieuw alleenstaande ouder werd, komt deze terug in de Algemene Kinderbijslagwet.
- ❑ Ontwerp van decreet tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid 1450 (2017-2018) – Verslaggeving/tussenkomensten *'De gezinnen die in het oude systeem zitten, blijven behouden wat ze hebben'*
- ❑ ARRESTEN 195/2019 & 198/2019 van het grondwettelijk hof:
De nieuwe regeling is evenwel alleen van toepassing op kinderen die zijn geboren vanaf een bepaalde datum (1/01/2020 voor de Waalse regeling, 1/01/2019 voor de Vlaamse regeling), waarbij de kinderen die vóór die datum zijn geboren, aan de vroegere regeling onderworpen blijven (uiterlijk tot de leeftijd van 25 jaar).

Kinderrechtencommissariaat

Uit het jaarverslag 2019:

Het Kinderrechtencommissariaat kreeg opnieuw klachten over de nieuwe regels. **Voor sommige gezinnen is er een groot verschil tussen de oude en de nieuwe regeling of pakt de overgangsregeling nadelig uit. Bijvoorbeeld gezinnen met één kind dat geboren is net vóór 1 januari 2019, of gezinnen waarvan de kinderen wees worden net na 1 januari 2019. Gezinnen vinden dat grote verschil onrechtvaardig en discriminerend.**

Het Kinderrechtencommissariaat legt melders uit dat de Vlaamse Regering de vrijheid heeft om nieuwe beleidskeuzes te maken, ook als dat betekent dat gezinnen geen aanspraak kunnen maken op voordelen die er vroeger wel waren. **De Vlaamse Regering zegt dat de overgangsregeling niet discrimineert, omdat het systeem gelijke behandeling garandeert van kinderen met dezelfde geboortedatum. Voor wezen en halfwezen gaat het om de overlijdensdatum van de ouder. We signaleerden ook dat het verschil in behandeling soms misschien onredelijk en onevenredig is, zoals de Raad van State zegt in zijn advies.** Mensen die vinden dat ze onevenredig benadeeld zijn, kunnen terecht bij de Klachten- en bemiddelingsdienst van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket

SERV-advies

(SERV_BR_20161128_verfijning advies CN groeipakket – nov 2016)

Pijler 2

De SERV kan het belang van bijkomende ondersteuning voor wezen, voor kinderen met zorgnoden en bij pleegzorg niet genoeg onderstrepen. Dat deze specifieke toeslagen behouden blijven in het groeipakket is positief. De huidige kinderbijslagen voor kinderen met een aandoening blijven in hun modaliteiten en toekenning behouden binnen het groeipakket, maar de SERV pleit er voor om ook de wezenbijslag in haar huidige toekenning te behouden.

Ombudsdienst

Uit het Jaarverslag 2019-2020 – Nr. 1

Een voorstel van oplossing voor de halfwezen

Ten slotte, is er de inmiddels welbekende discussie over de halfwezen bij het Groeipakket. In verschillende dossiers kwam de problematiek eveneens ter sprake bij de ombudsman, die oordeelt dat dit geen juridisch dispuut is, maar wel een beleidsmatige zaak.

Een voorstel van oplossing zou kunnen vertrekken bij de vaststelling dat de situatie te onderbelicht bleef bij de voorbereiding van het Groeipakket. In die zin zou die vaststelling ruimte kunnen bieden voor een beperkte bijkomende overgangsregeling.

Die regeling zou zich dan met terugwerkende kracht kunnen richten tot een beperkte groep van personen die in deze situatie zijn beland tussen 1 januari 2019 en een nader te bepalen datum. Aan hen zou de keuzemogelijkheid kunnen worden verleend om alsnog te opteren voor het oude stelsel.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

vraagt de Vlaamse Regering om het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid als volgt aan te passen:

1° een rechtgevend kind dat geboren is voor 1 januari 2019 en nadien halve of volle wees wordt, behoudt het recht op wezentoeslag volgens de AKBW;

2° een ouder die na de dood van de partner een nieuw gezin sticht, kan beslissen om over te stappen op de regeling voor halve wezen van het groeipakket.